

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Nové Dvory, okres Kutná Hora

Masarykovo nám. 1, 285 31 Nové Dvory

Identifikátor školy: 600 046 397

Termín konání komplexní inspekce: 2. - 6. duben 2001

Čj.	031 96/01-2163
Signatura	kc2cu116

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Nové Dvory, okres Kutná Hora (dále jen ZŠ) je ve školním roce 2000/2001 úplnou základní školou s jednou třídou v každém ročníku. ZŠ nemá právní subjektivitu, je zálohovanou organizací. Její součástí je školní družina a školní klub.

Z pedagogického hlediska je výhodou nižší počet žáků – v tomto školním roce celkem 193 (průměrně 21 žák ve třídě). Škola nevykazovala individuálně integrované postižené žáky, práce s žáky s vývojovou poruchou učení probíhala neformálně.

Výuka se řídila vzdělávacím programem Základní škola čj. 16 847/96-2 se zpracováním úprav čj. 25 018/98-22. Z cizích jazyků se vyučovalo anglickému a německému. Ve školním roce 2000/2001 byly zavedeny v sedmém až devátém ročníku volitelné předměty: informatika, domácnost, pohybové a sportovní aktivity a dějiny a současnost lidstva.

Ve škole nebyli v době inspekce vzdělávání žádní žáci – cizinci.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Týdenní hodinová dotace a členění předmětu na část mluvnickou, slohovou a literární do jednotlivých ročníků jsou v souladu s učebními dokumenty zvoleného vzdělávacího programu. Tematické plány byly sestaveny tak, že zajišťovaly kontinuitu výuky a plnění učebních osnov. Dlouhodobé plánování mělo nadprůměrnou úroveň. Příprava na jednotlivé hodiny vykazovala pozitiva a negativa v rovnováze. Cíle hodin byly stanoveny, vyučující si dostatečně promysleli výukové postupy, méně se v přípravě zaměřili na využití školních pomůcek a didaktické techniky. Výuka byla posilována zařazením ambulantních nácviků pro žáky se specifickými vývojovými poruchami a doučováním slabších žáků, či vytvořením skupiny talentovaných žáků. Pozitivním jevem je, že se tímto způsobem individuální přípravy pomáhá v každé třídě nejméně jedenkrát týdně. Plánování a příprava měly celkově velmi dobrou úroveň.

Personálně byla výuka českého jazyka zabezpečena výborně, všechny hodiny vyučovali učitelé s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Prostorové a materiální podmínky jsou na standardní úrovni. Psychohygienické zásady byly dodržovány, ve větší míře na prvním stupni zařazováním relaxačních pohybových chviliek. Podmínky měly celkově průměrnou úroveň.

V metodách a formách práce převládá rutinní přístup učitelů. Nejvíce pracovali žáci s učebnicí, či jeden žák u tabule a ostatní v sešitech. V menší míře byla zařazována samostatná práce, práce s informativní literaturou, v průměrných hodinách, jichž bylo devět ze sledovaných dvanácti, převládalo frontální opakování. Téměř ve všech hodinách byly účelně využity mezipředmětové vztahy, v částech hodin byla výuka pojímána v globálních souvislostech. Jen v menším počtu velmi dobrých hodin převládá činnostní styl výuky, žáci vyvozovali poznatky a závěry, byli vedeni k vzájemnému hodnocení. Vhodným prvkem literární výchovy bylo zařazení recitační soutěže. Žáci často pracovali ve skupinách, ne vždy však efektivně. Pouze ve dvou hodinách využili učitelé didaktickou techniku. Žáci se specifickými vývojovými poruchami dostávali kvantitativně rozdílné úkoly, málo jim byla zadávána kvalitativně odlišná práce. Vždy bylo umožňováno individuální tempo práce. Organizace, formy a metody práce měly průměrnou úroveň.

Vstupní motivaci na druhém stupni zastupovalo seznámení s programem hodiny, na prvním stupni velmi často zahajovali vyučující s žáky hodinu písničkou, hádankou, pozitivně laděným

řízeným rozhovorem. Průběžná motivace byla zaznamenána jen velmi málo. Hodnocení žáků ve sledovaných hodinách bylo pouze slovní a povzbuzující, klasifikováni v nich žáci nebyli. Četnost známek v žákovských knížkách však byla dostatečná a skladba různorodá (z písemného i ústního projevu). Hodnocení splnění cíle hodiny, pracovní aktivity v závěru hodin nebylo systematické (velmi často zazvonilo uprostřed práce). Úroveň motivace a hodnocení vykazovala negativa a pozitiva v rovnováze.

Rozvoj komunikativních dovedností byl výraznější a efektivnější na prvním stupni. Zde byli žáci cíleně vedeni k správně formulovaným odpovědím, byla organizována mluvní cvičení. Oproti tomu na druhém stupni se vyučující často spokojili s jednoslovnou odpovědí či přitakáním. Komunikativní dovednosti žáků nejvyšších ročníků vykazovaly citelně slabá místa. Vzájemná komunikace mezi učiteli a žáky byla na velmi dobré úrovni (důvěra, tolerance, dodržování dohodnutých pravidel), v chování žáků nebylo nutno řešit nežádoucí projevy. Atmosféra hodin byla příznivá, nestresová. Komunikace a interakce byla průměrná.

Komplexně posuzovaná kvalita výuky českého jazyka na prvním i druhém stupni byla průměrná.

Matematika (první stupeň)

Výuka matematiky se řídí učebním plánem schváleného vzdělávacího programu. Kontrolou třídních knih ze školních roků 1999/2000 a 2000/2001 a tematických plánů byla zjištěna některá porušení učebních osnov. Ve třetí třídě bylo vyučováno v tomto školním roce učivo čtvrté třídy: kružnice, kruh, střed, poloměr a průměr kružnice (zápis v 22. až 24. vyučovacím týdnu). V páté třídě bylo rovněž zapsáno učivo nad rámec učebních osnov: trojúhelníková nerovnost (ve 4. týdnu). V jinak velmi pečlivě zpracovaných časově-tematických plánech bylo plánováno probírání látky: konstrukce trojúhelníka (ve třetím ročníku), vzájemná poloha dvou kružnic (v pátém ročníku). Stejně chyby byly zjištěny i ve školním roce 1999/2000 ve třetí, čtvrté třídě, v páté navíc žáci probírali vzorce pro povrch krychle a kvádra (32. týden). Většina uvedených porušení vyplývá z přílišné vazby výuky na používané učebnice a pracovní sešity. Kontinuita výuky je zajištěna většinou postupem učitelky s danou třídou, nebo neformální ale účinnou spoluprací všech vyučujících prvního stupně. Bezprostřední příprava výuky (jednotlivých hodin) byla vesměs pečlivá po obsahové stránce, stanovené cíle byly reálné, učitelé dobře znali problémy zdravotně postižených žáků. Rezervy spočívaly v přípravě využití didaktické techniky (pro zvýšení názornosti a efektivnosti zpětných vazeb). V plánování a přípravě výuky byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Personální zajištění matematiky bylo vynikající, všechny učitelky splňovaly podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Operativně dobře řešeným problémem byla náhrada učitelky druhé třídy. Výuka probíhá v kmenových třídách, které se speciální výbavou pro předmět liší. Podnětnost prostředí je velmi dobrá. Psychohygienické podmínky jsou celkově průměrné - učitelky vhodně rozmístily lavice, žáky v nich střídaly. Velikost lavic je však ve třídách většinou jednotná, což v některých případech ovlivňuje negativně antropometrické zásady. Výuka nepostrádá pohyb, zpěv, činnosti na koberci, v několika případech byl malý důraz kladen na správnou polohu těla při psaní. Podmínky výuky byly průměrné.

Jednotlivé hodiny se odlišovaly mírou uplatňování východisek užívaného vzdělávacího programu (pevné osvojení podstatných poznatků v jejich těsném spojení se schopností aplikovat je při řešení úkolů, činnostní pojetí vyučování a dalších). Všechny hodiny měly pracovní charakter, společným prvkem byla individuální péče učitele o žáky s opožděním nebo se speciálními potřebami. Žáci projevili dobré pracovní návyky, byli vedeni k samostatnému vyhledávání například neutvrzených početních spojení apod. Ve velmi dobré hodině žáci manipulovali s pomůckami, cenná byla metoda samostatného tvoření a řešení úloh. Rozdílná

byla míra názornosti, v několika hodinách byla výuka založena na slově, převažovala abstraktní práce s čísly. Nedostatky spočívaly v nezřetelné vnitřní diferenciaci tříd (mimo zmíněné individualizace), pro rychlejší žáky vznikaly prostoje. Zpětná vazba byla většinou pasivní, opravy prováděla učitelka, nebo správný výsledek oznámil jeden žák. Soutěživé postupy převládaly nad kooperativními. Ve většině hodin nezbyl čas na strukturovaný závěr. V organizaci, formách a metodách výuky byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Hodnocení žáků je průběžné, převládá pozitivní přístup. Rodiče dostávají časté informace prostřednictvím žákovských knížek a pečlivě opravovaných sešitů. Žáci většinou navazovali na dříve osvojené poznatky a dovednosti, projevovali snahu splnit zadané úkoly, motivační účinky měly některé metody práce a jejich střídání. Také organizované soutěže výrazně motivovaly. Záporný vliv v této oblasti měl výše uvedený abstraktní charakter práce a nevyužití mezipředmětové vztahy. Hodnocení a motivace byly celkově velmi dobré.

Atmosféra vzájemného respektu ve vztahu učitel - žák byla ve všech třídách. Učitelé projevovali vysokou míru empatie, žáci dodržovali dohodnutá komunikativní pravidla. Také ve vzájemné komunikaci mezi žáky byly posilovány pozitivní prvky. Ve zhruba polovině případů byla výrazná převaha slovních aktivit pedagoga. Vyjadřovací dovednosti žáků odpovídají věku, v některých případech byly tolerovány hovorové výrazy. Interakce a komunikace byly průměrné.

Výuka matematiky na prvním stupni školy měla celkově průměrnou úroveň.

Matematika (druhý stupeň)

Výuce předmětu jsou v učebním plánu všech tříd vyhrazeny čtyři vyučovací hodiny. Tematické celky jsou probírány v jednotlivých ročnících přesně podle rozvržení, které je doporučeno učebními osnovami. Zápisy v třídních knihách loňského i letošního školního roku tento fakt potvrzují. Příprava na vyučovací hodiny byla pečlivá v obsahové složce, jen průměrná po stránce materiální a metodické. Celkově bylo plánování velmi dobré.

Personálně je výuka zajištěna učitelkou s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuka předmětu probíhá v kmenových třídách. Ani v jedné ze sledovaných hodin nebyly k dispozici žádné materiály ani pomůcky, přestože vybavení kabinetu matematiky některé vhodné pomůcky nabízelo (např. karty se zpětnou vazbou k procvičování a opakování učiva). Dostupné materiály pro výuku statistiky (denní tisk, časopisy, statistická ročenka apod.) nebyly využity. Žáci pracují s vhodnými učebnicemi matematiky (nová vydání již ve všech ročnících) a matematickými tabulkami. Učitelka namnožila doplňující materiály pro žáky z dalších učebnic. K výuce nebyla využita žádná didaktická technika, vybavení školy počítačovou technikou nedovoluje její využití pro jednotlivé předměty. V materiálních podmínkách byla citelně slabá místa. Průměrné jsou psychohygienické podmínky pro výuku. Třídy jsou prostorné, většinou musí být po celou dobu vyučování využíváno umělé osvětlení. Přístup učitelky k žákům byl klidný, výuka probíhala bez stresových situací. Náročnost byla přiměřená, tempo spíše pomalejší. Výuka postrádala zejména diferencovaný přístup k rychlejším a nadanějším žákům, kteří nebyli dostatečně vytíženi. V podmínkách výuky byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Výuka byla vedena výhradně různými formami frontální práce s rozdílnou mírou efektivnosti. Ve fázi procvičování byla zařazena také samostatná práce. Přestože některá probíraná témata nabízela zařadit skupinovou práci a praktické činnosti žáků, nebyla tato příležitost využita. Značný důraz při opakování byl kladen na mechanické pamětní zvládnutí učiva (např. opakování geometrických vzorců bez náčrtků útvarů apod.), při výuce nebyly využívány žádné pomocné

informativní materiály. Drobné věcné nepřesnosti byly zaznamenány např. v geometrické symbolice, v terminologii. Všichni žáci řešili úlohy jedinou metodou, přestože se nabízely alternativní postupy. Na procvičování učiva byl ve všech hodinách vyhrazen dostatečný časový prostor. Organizace, metody a formy výuky byly celkově průměrné.

Podceňována byla motivace. V úvodu sledovaných hodin byly úkoly a cíl pouze naznačeny. Výuka probíhala většinou na ryze matematických úlohách, praktické spojení učiva s praxí často citelně chybělo. Učitelka si průběžně ověřovala, do jaké míry bylo učivo žáky pochopeno a na zjištěnou úroveň reagovala. V práci s chybou však zůstávaly značné rezervy. Úvod všech vyučovacích hodin byl věnován individuálnímu zkoušení žáků u tabule. Ti většinou svou písemnou práci nekomentovali, nebyli vedeni ke zdůvodňování užitých postupů. Hodnocení bylo velmi mechanické, bez přihlídnutí k individuálnímu pozitivnímu posunu (jedna chyba zpravidla automaticky znamenala o stupeň horší známku). Hodnocení bylo výhradně prováděno učitelkou, žáci se na hodnocení nepodíleli. Chyběla podpora sebereflexe a sebehodnocení. Vzhledem k uvedenému byla oblast motivace a hodnocení pouze vyhovující.

Výše uvedený popis výuky se promítá také do úrovně interakce a komunikace. Žáci byli při výuce ukázněni, respektovali dohodnutá organizační pravidla. Malý důraz byl kladen na rozvíjení komunikativních dovedností. Značně slabou úpravu mají školní sešity žáků (chybí v nich také záznamy učitele o občasných kontrole). Sociální dovednosti nebyly ve zhlédnuté výuce pěstovány, kooperativní činnosti prakticky neprobíhaly. V oblasti interakce a komunikace byla zaznamenána citelně slabá místa.

Výuka matematiky ve třídách druhého stupně byla celkově průměrná.

Cizí jazyky

Z obou vyučovaných cizích jazyků žáci volbou preferují angličtinu. Časová dotace, tj. tři hodiny v týdenním učebním plánu, odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu. Členění učiva ve sledovaných hodinách koresponduje s osnovami a časově-tematickými plány. Kontinuitu výuky zajišťují především plány pedagogů, výhodou jsou i používané jednotné řady učebnic. Záporně působí skutečnost, že není ustavena předmětová komise cizích jazyků. Učitelé tak řeší jen neformálním způsobem problematiku těchto předmětů - je ustanoven garant, jenž činnost komisi supluje. I přes negativní fakta byla příprava všech vyučujících zodpovědná. Plánování a příprava výuky měly nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Cizí jazyky vyučovali celkem čtyři učitelé. Nikdo z nich nespĺňoval požadavek odborné způsobilosti, nikdo neabsolvoval dlouhodobější jazykový kurz, nesložil státní jazykovou zkoušku, neabsolvoval kurz v zahraničí apod. Situace v materiálních podmínkách vykazuje značné rozdíly. Jsou zřízeny dvě odborné pracovny cizích jazyků. Mapy, nástěnky s reáliemi o anglicky a německy mluvících zemích opticky prostředí zpříjemňují, jsou však vybaveny pouze starším nábytkem. Lepší je situace ve vybavení audiovizuální technikou - v učebně anglického jazyka je stabilně k dispozici televizor a magnetofon. Se slovníky žáci pracovali jen ojedinele, s cizojazyčnými časopisy vůbec (k dispozici je pouze jeden exemplář pro učitele anglického jazyka). Výuka s využitím počítačů rovněž neprobíhala. Psychohygienické podmínky (umístění výuky v rozvrhu, relaxace, pestrost metod...) byly velmi dobré. Podmínky výuky byly celkově průměrné.

V oblasti organizace, metod a forem práce převažoval frontální způsob výuky, postrádající vyšší efektivitu. Učitelé uplatňovali individuální přístup, avšak chyběla žádoucí vnitřní diferenciacie. Kvalitní a průměrná výuka se také lišila v míře využití mezipředmětových vztahů (jazyk - zeměpis - historie). Časté bylo střídání metod a forem práce, zvláště v hodinách anglického jazyka. Pozitivním jevem bylo časté zařazování poslechových nahrávek

s originálním textem. Účinná byla v případech použití metoda práce s chybou. Organizace, formy a metody výuky byly průměrné.

Vyučující se snažili žáky motivovat především pochvalou, v několika případech různými soutěžemi. Vstupní motivace nebyla vždy zřetelná, cíl hodiny nebyl patřičně zdůrazněn. Na závěrečné stručné shrnutí a zhodnocení práce žáků obvykle nezbyl čas. Sebehodnocení vlastní práce žáci neprováděli. Hodnocení výkonu žáků učiteli bylo časté, převážně slovní. Jen méně byli ve výuce žáci klasifikováni. Motivace a hodnocení měly průměrnou úroveň.

Ve verbální komunikaci s žáky upřednostňovali vyučující pokyny v češtině, nikoli ve vyučovaném jazyku. Komunikativní dovednosti žáků se především ve vyšších ročnících vyznačovaly vesměs krátkými a jednoduchými větami, navíc pasivitou a nesmělostí. V této oblasti byli aktivnější žáci nižších ročníků. V interakci a komunikaci byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Výuka cizích jazyků měla celkově průměrnou úroveň.

Chemie, fyzika

Předepsaná časová dotace obou předmětů je ve všech ročnících dodržena. V dlouhodobém plánování výuky obou předmětů nebyly zaznamenány žádné zásadní nedostatky. Rozsah učiva fyziky v šestém ročníku byl přiměřený přidělené časové dotaci. V obou předmětech byly realizovány doporučené laboratorní práce. Umístění předmětů v rozvrhu hodin zohledňuje jejich náročnost. Hodiny byly připraveny po stránce obsahové a materiální velmi dobře, po stránce metodické (s výjimkou hodiny v šestém ročníku) byla příprava negativně poznamenána neobdobností učitele. Celková úroveň plánování byla průměrná.

Chemii vyučuje jediná učitelka, fyziku dva učitelé. Ani jeden vyučující nespĺňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku těchto předmětů. Materiálně-technické podmínky jsou průměrné. Ve škole jsou zřízeny odborné pracovny chemie a fyziky. Učební pomůcky jsou poměrně zastaralé, sbírky se už řadu let nedoplňovaly ani neinovovaly. Základní žákovské soupravy a demonstrační pomůcky pro jednotlivé tematické celky škola vlastní. Elektrorozvody do lavic žáků v pracovně fyziky nejsou funkční. Žáci užívali povolené učebnice a tabulky. Psychohygienické podmínky pro výuku těchto předmětů byly průměrné. V pracovně chemie je třeba větrat pomocí ventilátorů, které způsobují nepříjemný hluk. Přesto v ní bylo, zejména po estetické stránce, příjemnější prostředí než v pracovně fyziky. Tempo výuky bylo přiměřené věku žáků. Celkově byly podmínky průměrné.

V organizaci výuky byla citelně slabá místa. Pouze v jedné ze sledovaných hodin byly zvolené metody a formy práce hodnoceny stupněm velmi dobrý. Nejčastější pracovní metodou byla frontální práce v různých formách. V zařazené skupinové práci se projevovala značná nezkušenost učitele i žáků s tímto způsobem výuky. Jen velmi omezeně a také ne vždy zdařile byly do výuky zařazeny praktické činnosti žáků. Převládala informativní výuka, přenos informací od učitele směrem k žákům. Snaha vést se žáky rozhovor, jehož výsledkem, po zobecnění žákovských názorů, hypotéz, zkušeností, by byl nový poznatek, často ztroskotávala. Příčinou byla neochota žáků vést dialog s učitelem, nebo jeho špatné vedení. Stále přetrvává značný důraz na mechanické pamětní učení. Vyučovací hodiny byly vedeny dobře po věcné a odborné stránce, výjimkou byly některé formální nepřesnosti. Efektivní práce žáků se žákovskými pomůckami a při řešení jednoduchých fyzikálních úloh byla zaznamenána v šestém ročníku. Procvičovaná látka v hodinách chemie byla většinou (podle probíraných témat) doplňována demonstračním pokusem. Jednoduchými formami (výpočet úlohy, odvození chemických vzorců apod.) si učitelé ověřovali, do jaké míry bylo učivo žáky pochopeno, na zjištěnou úroveň reagovali. V hodinách nebyla použita žádná didaktická technika. V oblasti organizace, metod a forem výuky byla citelně slabá místa.

Při sledované výuce byli žáci hodnoceni pouze slovně, zjišťování úrovně znalostí probíhalo nejčastěji frontálním ústním opakováním. Jen velmi málo učitelé využívali metody práce s chybou (převládala spíše snaha před chybou chránit, než ji využít). Nedostatečná odborná a pedagogická způsobilost negativně poznamenala také hodnocení dalších sledovaných jevů - motivace, interakce a komunikace. Úvodní motivace zpravidla chyběla, v průběhu výuky byl občas zdůrazněn význam učiva pro praktický život. Časový plán vyučovacích hodin většinou nepamatoval na dostatečný prostor pro řádné ukončení výuky, na závěrečné shrnutí a hodnocení. Žáci byli ukáznění, ale pasivní. Pozitivní výjimkou byli žáci šesté třídy. Při skupinové práci chyběly žákům pracovní návyky pro skutečně týmové kooperativní činnosti (rozdělit práci, udělat syntézu dílčích výsledků, časově plánovat, vzájemně si účinně pomáhat atd.). V oblastech motivace a hodnocení, interakce a komunikace převažovala negativní zjištění.

Úroveň výuky chemie a fyziky byla pouze vyhovující.

Hudební výchova

Časová dotace předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu. Členění učiva do jednotlivých ročníků koresponduje s učebními osnovami vzdělávacího programu. Předložené tematické plány učiva se vyznačovaly rozdílnou úrovní - od velmi podrobného zpracování a časového rozvržení až po pouhé odkazy na učební osnovy. Návaznost výuky v jednotlivých ročnících byla zabezpečena. Veškeré vyučovací jednotky se vyznačovaly dobrou připraveností. Stanovené cíle, většinou sdělené v úvodu hodiny, respektovaly úroveň a schopnosti žáků. Plánování a příprava výuky měly velmi dobrou úroveň.

Na prvním stupni vyučovali hudební výchovu učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Na druhém stupni byla výuka zajišťována učitelem bez odborné a pedagogické způsobilosti (s odborností pro první stupeň), její kvalita tím však neutrpěla. Škola disponuje odbornou učebnou hudební výchovou. Ta je ovšem vybavena velice spoře - chybí instrumentální vybavení (klavír, elektrofonické varhany...), didaktická technika (videorekordér, radiomagnetofon s CD nosičem byl přinášěn učitelem odjinud), kvalitní nábytek. V rozvrhu byly hudební výchově vyhrazeny převážně čtvrté a páté vyučovací hodiny. Výrazné byly relaxační prvky výuky (dramatizace písní, vyjádření hudby pohybem, častá rytmizace apod.). Podstatným nedostatkem bylo až na výjimky nerespektování zásad správné přípravy - dechové cvičení a hlasová průprava před vlastním zpěvem. Podmínky výuky byly průměrné.

Společným rysem výuky hudební výchovy bylo střídání činností (sborový zpěv, poslech ukázek, rytmická cvičení, pohybové vyjádření hudby, procvičování a upevňování pojmů, hudební hádanky, soutěže, dramatizace zpěvu), pestrost metod a uvolněnost. Ve výuce byly zohledňovány individuální schopnosti žáků, jejich instrumentální dovednosti učitelé vhodným způsobem využili k obohacení hodiny (například flétnové trio žáků). K nedostatkům patřila absence sólového zpěvu, malé využití rytmických nástrojů a hry na tělo, zpěv bez nástrojového doprovodu, šablonovitost výuky v některých hodinách a nezhodnocení hodiny v jejím závěru. Organizace, formy a metody práce měly průměrnou úroveň.

Vstupní motivace byla využita. Všichni učitelé v průběhu hodiny žáky úspěšně motivovali pochvalou a pozitivním slovním hodnocením. Nenásilnou formou byly zařazeny mezipředmětové vztahy při výkladu učiva, nechyběla ani práce s chybou při vyvozování nového učiva. Výuka splňovala požadavek na přiměřenost a respektování individuálních schopností žáků. Nezanedbatelným stimulem pro získání kladného vztahu k předmětu byla bezesporu i participace žáků na výběru dostatečného počtu písní. V motivaci a hodnocení výrazně převažovala pozitiva.

K rozvíjení a upevňování komunikativních dovedností byly vyučujícími průběžně využívány vědomosti žáků. Vztah mezi učiteli a žáky se vyznačoval vzájemnou důvěrou a tolerancí. Byl podporován dobrým hlasovým projevem i vystupováním pedagogů, navíc posílen o přirozenou uvolněnost a smysl pro humor. Hodiny hudební výchovy provázela příjemná atmosféra. Spontánním projevem dokládali žáci pozitivní vztah k předmětu. V interakci a komunikaci převažovala pozitiva.

Celkově byla úroveň výuky hudební výchovy velmi dobrá.

Přírodopis a přírodověda

Ve všech ročnících jsou dodrženy týdenní hodinové dotace schváleného učebního plánu. Ve školním roce 1999/2000 byly porušeny učební osnovy přírodovědy 4. a 5. ročníku nezařazením tematického celku výchova ke zdraví (chybí i v tematických plánech pro školní rok 2000/2001). Plány respektovaly úpravy a doplňky učebních osnov čj. 25 018/98-22 a většinou obsahovaly i časové rozvržení učiva. Bezprostřední příprava na jednotlivé hodiny z hlediska volby metod a forem práce, organizování výuky a použití pomůcek a didaktické techniky měla průměrnou úroveň. V plánování a přípravě byla celkově pozitiva a negativa v rovnováze.

Personálně byla výuka přírodopisu a přírodovědy zabezpečena ve čtyřech třídách učiteli s odbornou i pedagogickou způsobilostí, ve dvou třídách učitelem bez příslušné odbornosti. Materiální a psychohygienické podmínky byly průměrné. Škole chybí odborná pracovní přírodopisu, předmět je vyučován v kmenových třídách či jiných pracovních druhého stupně, do kterých učitelé přinášeli pomůcky. Prostředí těchto učeben bylo málo motivující (chybí živé přírodniny, květinový koutek, modely, nástěnné obrazy, sbírky apod.). Kmenové učebny na prvním stupni, ve kterých probíhá výuka přírodovědy, jsou podnětnějším prostředím. Pouze v jednom případě použil vyučující didaktickou techniku (videorekordér). V podmínkách výuky byla citelně slabá místa.

Ve výuce převládal frontální způsob se zřetelnou dominancí učitele. V menší míře byly zařazovány prvky činnosti učení. Všichni vyučující zajišťovali návaznost na předcházející učivo. Kvalita hodin byla odlišná i v míře názornosti. Množství informací bylo až na výjimky přiměřené, při jejich prezentaci učitelé respektovali individuální schopnosti žáků. V organizaci, formách a metodách výuky byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Ve výuce učitelé v úvodu motivovali žáky sdělením náplně práce, podobným způsobem na ně působili i v samém závěru při shrnutí a zhodnocení činnosti. Průběžné motivování se objevovalo pouze sporadicky, chybělo častější použití pochvaly i pozitivního hodnocení. Vyučující v průběhu hodin ověřovali klasickým způsobem vědomosti žáků, klasifikaci jim však nesdělili ani nezdůvodnili. Motivování a hodnocení žáků byly celkově průměrné.

Spolupráce učitel - žák vycházela ze vzájemného respektování a důvěry. Projevy nežádoucího chování žáků nebyly zaznamenány. Jejich komunikativní schopnosti vyučující nejčastěji rozvíjejí společným vyvozováním učiva, částečně i při skupinové práci prostřednictvím tzv. mluvčích. Spokojenost vyučujících s často heslovitými či pouze jednoslovnými odpověďmi žáky nevedla ke kultivaci slovního projevu. Verbální a neverbální komunikaci učitelů na druhém stupni chyběla širší škála výrazových prostředků a efektivnější práce s hlasem (rezervy v dynamice projevu). Interakce a komunikace vykazovaly pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Úroveň výuky přírodopisu a přírodovědy byla průměrná.

Praktické činnosti, domácnost, informatika

Význam předmětu praktické činnosti je zdůrazněn dvouhodinovou týdenní dotací ve čtvrtém, pátém a šestém ročníku. V sedmém až devátém ročníku je předmět posilován nabídkou volitelných předmětů (dva ze čtyř mají k praktickým činnostem přímou vazbu - domácnost a informatika). Informatika byla v tomto školním roce poprvé zařazena v sedmém ročníku, s ohledem na omezené možnosti do něj bylo zapsáno pouze devět žáků. V závislosti na materiálních a personálních podmínkách jsou praktické činnosti zaměřeny na druhém stupni na technické práce ve školní dílně, práci s počítačem a komplexní pojetí dalších okruhů - pěstitelství, provoz a údržba domácnosti, svět práce. Náplň obou volitelných předmětů vychází také z doporučených okruhů učebních osnov základní školy. Tematické plány měly celkově průměrnou úroveň. Na prvním stupni převažovalo zaměření na práci s papírem, kartonem, textilem a přírodními materiály, návaznost zajišťuje většinou výuka předmětu jedním učitelem. Pro technické práce byly ve všech ročnících plány téměř identické, kvalitativní nárůst požadavků na žáky v náročnosti výrobků byl méně zřetelný. Některá témata provozu a údržby domácnosti byla vyučována bez potřebného materiálního vybavení - teoreticky. Obsah volitelného předmětu domácnost je pečlivě připravován, tematický plán a záznamy v třídní knize dokládají promyšlený systém výuky. Konkrétní příprava na jednotlivé vyučovací jednotky byla vesměs pečlivá, hodiny měly jasně stanovené cíle, aktivní byl i podíl žáků na přípravě (pomůcky, suroviny a materiál z domova). V plánování a přípravě výuky byly pouze drobné a formální nedostatky.

Personální podmínky pro sledované předměty byly celkově velmi dobré. Na prvním stupni měli všichni učitelé požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost, pro druhý stupeň byla výuka zabezpečena vyučujícími sice bez odborné způsobilosti pro daný stupeň školy, ale většinou s velmi dobrými osobnostními předpoklady pro výuku. Pro výuku informatiky si učitel postupem času doplňoval kvalifikaci účastí v mnoha kurzech. Ve srovnání s dalšími předměty bylo vybavení pro předmět praktické činnosti spíše nadprůměrné. Malá, ale vybavená školní dílna (dílní nedostatky pouze v uložení nářadí), postupně upravovaný školní pozemek (rozloha zhruba 3 ary). Vybavení a zejména velikost školní cvičné kuchyně jsou však částečně omezující. Největší nedostatky má škola v kvalitě a stavu počítačového vybavení. Samotná skladba počítačů (jejich stáří, hardwarové parametry...) a softwarové vybavení není v souladu se současným stavem v dané oblasti ve srovnatelných školách. Umístění v učebně, která zároveň slouží jako sklad další didaktické techniky, není vyhovující. Psychohygienické a bezpečnostní podmínky byly na dobré úrovni. Podmínky pro výuku byly celkově průměrné.

Sledovaná výuka měla pracovní charakter, žáci v praktických činnostech vesměs „vyrobili“ hmatatelný výrobek, až na jednu výjimku byl použitelný v praxi. Také výuka obou volitelných předmětů probíhala formou praktických činností žáků. Učitelé předávali jasné instrukce, v průběhu samostatné práce věnovali žákům individuální péči a citlivě opravovali případné chyby. Práce byla dobře organizována, tempo bylo individualizované, významné byly prvky kooperace. Přiměřený byl většinou podíl teoretických poznatků a nácvik praktických dovedností. Na velmi dobré úrovni byla odbornost a věcná správnost. Metody a formy výuky byly velmi dobré.

Činnostní charakter předmětů, volba výrobků či produktů byly vhodnými motivačními činiteli. Nejvýrazněji byl zájem o práci zřetelný ve volitelných předmětech, kde se projevil právě vztah žáka k vybranému oboru. Také mezipředmětové vztahy napomáhaly pozitivnímu postoji žáků k práci. Převaha kladného hodnocení bez slevování z nároků se kladně odrazila na průběhu výuky i ve výsledcích. Dílčím nedostatkem byla pouze teoretická výuka některých partií tématu provoz a údržba domácnosti. V motivaci a hodnocení byla výrazná převaha pozitiv.

Učitelé byli ve většině případů v roli iniciátorů, organizátorů a konzultantů při řešení

praktických úloh. Jejich vstřícné přístupy a přiměřené požadavky na úroveň komunikace vytvářely předpoklady pro rovnoprávný dialog. Nežádoucí projevy byly řešeny citlivě, žáci většinou projevovali pozitivní vztah k výuce. Interakce a komunikace měly nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Celkově byla výuka v této skupině předmětů na velmi dobré úrovni.

Zeměpis

Učivo zeměpisu je dobře rozvrženo do jednotlivých ročníků druhého stupně. Vedením školy předložené tematické plány neobsahovaly další žádoucí vazby (časové, metodické, materiální apod.). Například okruhy praktického zeměpisu a využití regionálních prvků nebyly v členění obsaženy vůbec. V přípravě vyučovacích hodin byly nedostatky ve využití didaktické techniky, názorných pomůcek, v promyšlení aktivizujících prvků. Tak ani náročná příprava učitele nebyla v hodině efektivně zúročena. Ve stavbě hodin často chyběl závěr se shrnutím, aktivním zopakováním a utvrzením nových poznatků. V plánování byla citelně slabá místa.

Pro výuku tohoto předmětu nemá škola pedagoga s odbornou způsobilostí. Dlouhodobě deklarované snahy vedení školy o získání učitele s požadovanou specializací nebyly dosud naplněny. Ani další vzdělávání učitelů v této oblasti nedosahuje žádoucí úrovně. Výuka probíhá v kmenových třídách bez potřebného materiálního zázemí (operativně dostupné soubory map a alternativní zdroje informací, audiovizuální technika, počítač a jeho softwarové vybavení a další), ani jejich estetická podnětnost nebyla dobrá. V jednom případě učitelka využila v přípravě aktuální údaje získané z internetové sítě (mimo školu). Psychohygienu práce byla ovlivněna malým podílem aktivních prvků ve výuce. V podmínkách výuky převažují negativa.

Většina výuky měla charakter frontální práce, třída postupovala společně, buď metodou řízeného rozhovoru s ústředním postavením učitele i ve vyvozování závěrů, nebo sledováním činnosti jednoho žáka u tabule a mapy. Pokud byly organizovány kooperativní metody, jejich efektivita byla nízká (soutěž družstev s obtížně sledovatelným vyhodnocením, prvky skupinové práce opět s komunikativní dominancí pedagoga). Samostatné aktivity žáků byly využity jen v malé míře, zaznamenána byla práce bez pozornosti. Pokud byl vytvořen prostor pro vyjadřování vlastního názoru žáků, byly tolerovány i nepřesné a zjednodušené závěry. Zdroje informací se většinou omezovaly na učebnici, také záznamy do sešitů byly pouze opisovány z tabule. Metody a formy práce byly pouze vyhovující.

Seznámení s cílem a náplní hodin bylo vstupní motivací. Několikrát učitel využil aktuálních spojení probírané látky a znalostí žáků z praktického života. Výchozí znalosti byly prověřovány na začátku hodiny převážně orientací na mapě, v důslednosti ke kvalitě přípravy žáků byly rezervy. Využity naopak nebyly možnosti názorných příkladů (např. v úvodní hodině učiva o Austrálii žáci neviděli kromě mapy zemských polokoulí ani jednu ilustraci, obrázek, ukázkou zeměpisného či přírodopisného jevu, o kterém se v hodině učili). V hodnocení převládala pozitivní přístup, pochvala a povzbuzení však byly účinné jen u části žáků. Učitel poskytoval žákům pomoc, v některých případech to ale bylo na úkor samostatnosti a heuristického principu učení. Ze záznamů v žákovských knížkách je patrné průběžné informování zákonných zástupců o výsledcích školní práce, silně však převažovala klasifikace z písemných projevů žáků, v několika případech výhradně z nich. V motivaci a hodnocení byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Ve vztahu učitel – žák byly mezi učiteli rozdíly ve stupni odstraňování komunikačních bariér. Úroveň interakce byla závislá na výše popsaném ústředním postavení pedagoga. Žáci tak většinou pouze doplňovali učitelem formulované věty a závěry. V žádné ze sledovaných hodin nebyla prezentace samostatné práce žáků, v jedné z hodin byl poměrně jednoduchý „projekt“

celé třídě zadán. V úrovni verbální komunikace byly rozdíly a rezervy, učitelem prezentovaná i žákům tolerovaná úroveň spisovného českého jazyka nebyla většinou na žádoucí úrovni. Také v interakci a komunikaci byla citelně slabá místa.

Kvalita výuky zeměpisu byla pouze vyhovující.

Vlastivěda, občanská výchova, dějepis

Časová dotace i členění učiva jmenovaných společenskovedních předmětů do jednotlivých ročníků odpovídají realizovanému učebnímu plánu. Výuka je posílena o volitelný předmět dějiny a současnost lidstva (předmět byl ve školním roce 2000/2001 vyučován v osmém ročníku), dále ve škole pracují zájmové útvary zaměřené na historii. V předmětu vlastivěda v pátém ročníku byl dán příliš velký prostor dějepisnému učivu na úkor učiva zeměpisného. Příprava na vyučování byla (až na využití didaktických pomůcek) promyšlená. Plánování a příprava výuky měly velmi dobrou úroveň.

Jmenovaným předmětům společenskovedního charakteru vyučovalo pět učitelek, z nichž pouze jedna nevyhovovala požadavku odborné a pedagogické způsobilosti pro 6. - 9. ročník základní školy. Rozdíly spočívaly v úrovni a efektivnosti využití názorných pomůcek. Odborná pracovna dějepisů je dobře vybavena a především ve volitelném předmětu měla vyučující k dispozici množství pomůcek. Dvakrát byl využit videorekordér. Výukové prostory odpovídaly základním psychohygienickým zásadám, relaxační chvílky byly zařazovány. Podmínky výuky byly velmi dobré.

Hodiny společenskovedních předmětů se v organizaci výuky a použitých formách a metodách výrazně lišily. Zatímco výuka vlastivědy byla vedena převážně klasickým způsobem (frontální opakování, výklad, zápis, závěrečné shrnutí), převládaly v dějepisě (především ve volitelném předmětu) moderní formy a metody - problémové vyučování a samostatná práce žáků s jejich zapojením do výuky apod. Rovněž v občanské výchově byli žáci aktivním prvkem výuky. Všechny hodiny (s výjimkou občanské výchovy) ale měly shodný nedostatek - žádný či velmi malý podíl žáků na zápisu do sešitů a nedostatečný prostor pro závěrečné opakování a zhodnocení. Část hodin dějepisů byla příliš přeplněna faktografickými údaji, sice zajímavými, ale vhodnými spíše pro jinou věkovou kategorii. Organizace, metody a formy práce byly průměrné.

Ve vyučování převládala vstupní motivace, byly využívány také různé soutěže. Žáci byli motivováni vhodnou aktualizací učiva, využitím regionální historie. Verbální hodnocení předvedeného výkonu bylo průběžné a časté. Motivace a hodnocení měly průměrnou úroveň.

Vztahy mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem byly přátelské. Především v hodinách na druhém stupni měli žáci dostatek prostoru pro vyjádření vlastního názoru a pro rozvoj komunikativních dovedností. Ve čtvrtém a pátém ročníku byl tento prostor buď malý, nebo se učitelky spokojily s příliš stručnými či dokonce jednoslabičnými odpověďmi žáků. Kladené otázky ale mnohdy ani nedovolovaly odpovídat jinak. Dobrou diskusi a vyjádřením vlastního názoru se vyznačovaly zejména hodiny občanské výchovy a předmětu dějiny a současnost lidstva. Interakce a komunikace byly velmi dobré.

Celkově byla výuka tří společenskovedních předmětů velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání (sledována v deseti předmětech nebo skupinách předmětů) byla ve škole celkově průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Výuka probíhá podle schváleného učebního programu, pravidelně byla zákonným zástupcům žáků prvního ročníku nabízena volba mezi třemi vzdělávacími projekty (*Základní škola, Obecná škola, Národní škola*). Ředitel školy zpracoval rozvržení hodinových dotací předmětům na druhém stupni na čtyři roky, umožnil tak koncepční plánování výuky jednotlivých předmětů. Struktura volitelných předmětů, zájmových útvarů, zaměření činností školní družiny a školního klubu a členění praktických činností vycházela z materiálních a personálních podmínek školy. S určitým omezením, vzhledem k podmínkám, reagovala na zájem žáků a rodičů (doloženo rodičovskými dotazníky ČŠI). Počet a skladba těchto činností byly postupem času měněny.

Dlouhodobý rozvoj byl stanoven vždy na čtyřletá období koncepcí rozvoje ZŠ Nové Dvory, členěné do čtyř oblastí (k žákům a výuce, k pedagogům, k materiálním podmínkám, k okolí). Konkrétnější rozpracování záměrů bylo v obsahově provázaných dalších plánovacích materiálech vedení školy – plánu práce na školní rok 2000/2001, plánu řízení a kontroly, měsíčních plánech, plánu práce výchovného poradce apod. Veškeré plány byly prokazatelně projednány se zainteresovanými subjekty.

Úroveň tematických plánů pro jednotlivé předměty byla součástí hodnocení v kapitole hodnocení kvality vzdělávání, citelně slabá místa byla i v kvalitě některých tematických plánů předmětů vyučovaných bez požadované odborné způsobilosti. Formalizovaný plán práce metodického sdružení, záznamy z jednání ani sebehodnotící materiály součástí školy (stupňů, skupin předmětů, školní družiny apod.) nebyly vedením školy vyžadovány. Částečně se tyto skutečnosti odrazily v úrovni dlouhodobého plánování výuky.

Analýza výchozích podmínek byla převážně konstatací – popisem podmínek, méně obsahovala hodnotící prvky. Stanoveno bylo přiměřené množství priorit i oblastí, jejichž úroveň je třeba zachovat. Reálnost stanovených cílů byla doložena jejich postupným dosahováním. Některé z nich byly realizovány jen zčásti (zlepšování materiálních podmínek, aktivizace rodičovské organizace, personální zajištění několika předmětů, důsledná realizace forem a metod vzdělávacího programu *Základní škola*), jiné byly zavedeny poměrně nedávno (žakovská rada, schránka důvěry, informační vývěska pro veřejnost...). Výrazným nedostatkem je stav ve vybavení školy počítačovou technikou a také v úrovni jejího využití ve výuce jednotlivých předmětů (přestože byla tato oblast již dlouhodobě zařazována do priorit školy). V tomto směru škola zaostává i za požadavky a prioritami rodičovské veřejnosti. Rezervy ředitele spočívají ve schopnosti činit obtížná rozhodnutí (např. ve zvažované možnosti zřízení právní subjektivity).

Koncepční a plánovací činnost vedení školy tvořila ucelený systém. Vykazovala dílčí nedostatky zejména v realizaci záměrů a formální v administraci zpětných vazeb. Bylo realizováno několik přínosných inovativních prvků. Plánování bylo celkově velmi dobré.

Organizování

Ředitel školy zavedl vhodnou organizační strukturu, kterou tvoří tři základní úseky: základní škola, školní družina a školní klub, provoz. Kompetence přenesené na jednotlivé podřízené vedoucí pracovníky (zástupkyně ředitele, výchovná poradkyně, školník) jsou stanoveny písemně v pracovních náplních. Chybí přesnější vymezení kompetencí a úkolů pro vedoucí metodického sdružení, které je sjednáno pouze ústní dohodou. Vedení a kontrola jsou mezi

ředitele a jeho zástupkyni rozděleny v závislosti na jejich odbornosti. Školníkovi je delegováno vedení provozního úseku. Toto organizační uspořádání odpovídá velikosti a typu školy a umožňuje ji účinně řídit.

Škola vede veškerou předepsanou dokumentaci. Obsah školního řádu odpovídá § 15 vyhl. MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších úprav. Průběžně podléhal inovacím, byl doplňován v závislosti s vydávanými metodickými pokyny MŠMT ČR. Byl projednán v pedagogické radě. Jeho zpracování je průměrné, několik ustanovení je formulováno nejasně. Žákům a návštěvníkům školy byla v době inspekce volně přístupná jen část týkající se žáků, povinnosti pracovníků vedení školy nezveřejnilo. Ve třídách, které slouží jako odborné pracovny, jsou vyvěšeny schválené vnitřní řády a specifická bezpečnostní pravidla.

Pro organizaci výchovně-vzdělávací činnosti školy bylo nutné žádat u MŠMT ČR o výjimku, protože vzhledem k dopravní obslužnosti vyžadovala některé úpravy, které byly v rozporu s platnými předpisy (délka přestávek). Tato výjimka byla škole udělena.

Zápis do prvního ročníku probíhal vždy v předepsaném období školního roku, byl vždy veřejně vyhlášen. Odklady povinné školní docházky ředitel prováděl v souladu s § 34 odst. 2, zákona č. 29/1984 Sb, o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Škola organizovala pro žáky prvního stupně (po dohodě se zákonnými zástupci žáků) ozdravné pobyty a plavecký výcvik, pro žáky druhého stupně lyžařské kurzy. Dokumentace k těmto aktivitám je ve škole uložena, byly splněny všechny podmínky, které stanovují příslušné doplňující předpisy.

Pedagogická rada se schází v pravidelných intervalech, zpravidla pětkrát ročně. O jednáních pedagogické rady byly zpracovávány stručné zápisy. Ředitel ustavil tzv. širší vedení. S tímto orgánem byly konzultovány zásadní koncepční záměry a plány, bylo prováděno hodnocení uplynulého období. Ve škole pracuje metodické sdružení pro první stupeň, jeho náplň práce a pracovní aktivity v průběhu školního roku nelze doložit. Na druhém stupni je spolupráce mezi učiteli stejných předmětů neformální.

Zveřejněny byly informace, které musí ředitel školy zveřejnit na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Vnitřní informační systém je účinný.

Zástupci rodičů jednotlivých tříd se scházejí s vedením školy zejména po vyzvání ředitelem. Neformální organizace rodičů pomáhá škole a žákům zejména finančně zabezpečit některé aktivity. Rada školy zřízena nebyla. V poslední době se zlepšila spolupráce a komunikace mezi zřizovatelem a školou, některé výsledky společných postupů se ve škole již projevily. Obsah výroční zprávy o činnosti ve školním roce 1999/2000 (dále jen výroční zpráva) odpovídá § 17e odst. 2 a 3 téhož zákona. Výroční zpráva má vysokou vypovídací hodnotu, obsahuje kromě povinných statistik doplňující komentáře, které mají částečně analytický charakter, byla prokazatelně projednána pedagogickou radou, předána všem zákonným adresátům.

Rodiče jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání informováni průběžně prostřednictvím žákovských knížek. Dvakrát ročně škola organizovala třídní schůzky, na které navazovaly individuální konzultace vyučujících s rodiči. Škola je otevřena pro všechny zájemce z řad zákonných zástupců, po dohodě s vedením školy mohou navštěvovat i vlastní výuku, této možnosti však využívají jen velmi málo. Častější byly informativní návštěvy jednotlivých rodičů v období mezi třídními schůzkami, individuálnímu jednání dávají učitelé i vedení přednost.

Škola se na veřejnosti prezentovala řadou různých akcí a výstavek prací žáků. Jejich výčet je uveden ve výroční zprávě. Žáci školy vytvořili redakční radu, která vydává již několik let žákovský časopis Novodvoráček, ve kterém byly zveřejňovány některé zdařilé žákovské práce

a zajímavosti, také informace o životě ve škole. Časopis v průběhu let postupně měnil svou podobu (od ručně psané formy, přes „nástěnkové“ vydání, až po dnešní „počítačové“ zpracování). Z měsíčníku se stal občasníkem.

Žákům prvního ročníku byly letos v souladu s nařízením vlády č. 15/1994 Sb., o bezplatném poskytování učebnic, učebních textů a základních školních potřeb, ve znění pozdějších předpisů, předány školní potřeby.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání a informačních systémů je vzhledem k velikosti a typu školy velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Hlavními nositeli pozitivního vývoje jsou ve škole ředitel a jeho zástupkyně. Oba upřednostňují v jednání s pracovníky školy demokratický styl. K prioritám patří vytváření dobrých mezilidských vztahů. Vedení školy se snaží vytvořit optimální podmínky pro další vzdělávání učitelů. V současné době studují dva pracovníci školy (bakalářské studium cizího jazyka a školský management), ostatní využívali nabídky Pedagogického střediska Kutná Hora a vybírali si vhodné semináře a kurzy. V tomto směru byly zaznamenány rezervy v oblasti dalšího vzdělávání ostatních učitelů cizích jazyků. Finanční částka určená na další vzdělávání pedagogických pracovníků byla v letošním školním roce navýšena. Uvádění nových učitelů si vzali na starost ředitel a zástupkyně (i vzhledem k příslušné odbornosti).

Ve vedení a motivování jednotlivých pedagogických pracovníků byly zaznamenány určité nedostatky především v důsledném uplatňování zpětné vazby a v přenášení poznatků z hospitací a z kontroly vedení povinné dokumentace. Záznamy z hospitací školních inspektorů dokladují sporadické využívání didaktické techniky, převládající rutinní přístup vyučujících, či malou metodickou pestrost hodin. Rezervy ve vedení učitelů byly také v analytické práci s přehledy hodnocení žáků v klasifikačních obdobích. Např. klasifikace žáků šestého ročníku, kdy se prioritně má vytvořit pozitivní vztah k předmětu, byla v jednom případě tohoto školního roku neadekvátní.

Vedení školy stanovilo kritéria pro osobní ohodnocení pracovníků, inovována byla k 1. listopadu 2000, všichni s nimi byli prokazatelně seznámeni. Ředitel školy sestavil priority a k tomu příslušnou bodovou dotaci. Výše osobního hodnocení byla dostatečně diverzifikována. Mezi prioritami se objevily i ty jevy, na jejichž absenci předcházející inspekce poukazovala (např. příprava žáků na soutěže, prezentace výsledků školy na veřejnosti aj.).

Zřízením širšího vedení vytvořil ředitel školy předpoklady proto, aby na motivaci a vedení pedagogů participovali další zkušení učitelé.

Ve škole vyučovalo 70 % učitelů s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Věková skladba byla příznivá, pedagogický sbor byl vcelku stabilizovaný.

V účinnosti motivace a vedení pracovníků byla pozitivní a negativní zjištění zhruba v rovnováze. Vedení a motivování mělo průměrnou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Používaný počítačový organizační a kontrolní systém **Diář ředitele** zabezpečuje pokrytí celé struktury školy. Vedením školy je sledována práce provozních pracovníků, ve stanovených lhůtách byly zadávány revize elektropřístrojů, tělocvičného nářadí apod. Také prověrky v oblasti bezpečnosti práce byly pravidelně uskutečňovány. Kontrola hospodaření je prováděna na základě požadavků zřizovatele a referátu školství okresního úřadu. Kontroly jiných orgánů (finančního úřadu, hygienické stanice aj.) nebyly v posledních letech provedeny.

Cennými prvky zpětné vazby a účinnosti opatření byly školou zadané žákovské dotazníky v otázkách protidrogové prevence a šikanování.

Kontrolní systém ve sledování výchovně-vzdělávací práce spočívá především ve dvou oblastech: hospitace a kontrola dokumentace. Ředitel školy i jeho zástupkyně zpracovali plány hospitací, jejich zaměření bylo v průběhu školního roku přizpůsobováno momentálním potřebám (práce začínajících učitelů, problematika péče zdravotně postiženým žákům, plnění učebních tematických plánů apod.). Ve srovnání se stavem při poslední inspekci v roce 1997 se zvýšila četnost hospitačních vstupů. Rezervy spočívaly ve struktuře (např. některé předměty byly ve školním roce 1999/2000 sledovány málo), v administraci záznamů, v účinnosti zpětných vazeb a v analytické činnosti ze zjištěných poznatků. V záznamech z jednání pedagogické rady v posledních dvou školních letech převládalo projednávání organizačních záležitostí, závěry z kontrolní činnosti zaznamenány nebyly. Již výše zmíněná inspekční zpráva čj. O-03-02/9798-F005 uvádí projednání „dalších možností kontrolní činnosti mimo běžně prováděnou činnost hospitační“. V této oblasti dosud nenastal žádoucí posun. Vedení školy nezařadilo kromě výše zmíněných dotazníků téměř žádné prověrky a nepoužilo jiné objektivizující evaluační nástroje. V roce 1999 se škola pouze účastnila celorepublikových testovacích akcí pro žáky osmých ročníků (TIMSS), dříve používané testy KALIBRO byly bez náhrady opuštěny. Formální nedostatky zjištěné inspekci ve vedené dokumentaci, dílčí v třídních výkazech, katalogových listech a žákovských knížkách (neúplnost, nesprávně prováděné opravy, klasifikace nestandardními stupni aj.), závažnější v úrovni některých tematických plánů (plnění osnov) dokládají, že v účinnosti kontrolní činnosti byly rezervy.

Kontrolní systém byl vymezen vůči celé organizační struktuře, činnost byla plánovitá. Rezervy zjistila inspekce v kvalitě zpětných vazeb, v užívání objektivizujících nástrojů, v analytické činnosti a úrovni sebeevaluace. Kontrolní mechanismy měly celkově průměrnou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Komplexně hodnocené řízení školy bylo velmi dobré.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství

Oblast je zajišťována učitelkou, která splňuje podmínky požadavků vyhlášky MŠMT ČR č.139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Pro výkon této funkce má také vhodné osobnostní předpoklady, průběžně si doplňuje aktuální odborné znalosti. Důležité informace z oblasti jsou dostupné žákům i veřejnosti (úřední hodiny, nástěnka...).

Činnost výchovné poradkyně (dále jen poradkyně) se řídí plánem práce a je směřována do všech oblastí, které jsou určeny vyhláškou MŠ ČR č. 130/1980 Sb., o výchovném poradenství. Byla aktualizována vzhledem k současným úkolům a přesahovala vyhláškou předepsaný rozsah. Poradkyně zároveň vykonává činnosti, které jsou spojeny s její další funkcí protidrogové koordinátorky. Škola má zpracován minimální protidrogový program, do něhož byla zapracována zejména opatření související s předcházením a řešením problémů spojených s šikanou, vandalismem, násilností ve škole či s problematikou různých závislostí a ostatních sociálně-patologických jevů. Opakovaně byla v některých třídách prováděna sociometrická šetření, která měla zejména za úkol vyloučit či potvrdit podezření ze šikany mezi žáky.

V letošním školním roce škola podala na základě výsledků takového šetření podnět k zahájení šetření Policií ČR, které v současné době není ještě ukončeno. Škola pravidelně spolupracovala s oddělením péče o děti při okresním úřadě, protože nebyla vlastními silami schopna řešit dlouhotrvající či opakované záškoláctví některých žáků.

V náplni práce je i koordinace péče o žáky se zdravotním postižením, zejména se specifickou vývojovou poruchou učení (dále SVPU). PPP dala škole návrh k integrování sedmi žáků se SVPU, u nichž má porucha závažnější charakter. Přestože o integrování těchto dětí do základní školy požádali pouze rodiče dvou z nich, zůstali všichni žáky školy a je jim poskytována péče ve výuce i mimo ni. Při klasifikaci jsou žáci se SVPU zohledňováni. V tomto školním roce škola na integrované žáky nepožadovala navýšené finanční prostředky.

Poradkyně vede podrobnou evidenci, je zajištěna ochrana důvěrných informací tak, aby nedocházelo k jejich zneužití. Poradkyně velmi dobře zná individuální problémy žáků. Navrhovaná a realizovaná opatření či výsledky individuálních či skupinových jednání s různými partnery (např. s vedením školy, třídními učiteli, vyučujícími různých předmětů, vychovatelkami, žáky, rodiči) či institucemi zabývajícími se poradenstvím ve školství (PPP, SPC, krizovými centry, policií) bylo možné doložit písemnými záznamy jen v některých případech.

Úroveň služeb výchovného poradenství byla velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY A ŠKOLNÍHO KLUBU

Charakteristika školní družiny a školního klubu

Školní družina měla v době inspekce jedno oddělení, do kterého bylo zařazeno 25 žáků prvního až pátého ročníku. Školní klub navštěvovali 22 žáci šestého až devátého ročníku ve třech skupinách.

Podmínky výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny a školního klubu

Činnost školní družiny i školního klubu je zabezpečena vychovatelkou s předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Školní družině i školnímu klubu slouží dvě místnosti s odkládacím prostorem, které odpovídají počtu zařazených žáků. Místnosti jsou upraveny a vyzdobeny, prostředí je pro práci s žáky podnětné. Základní hygienické požadavky jsou dodrženy. Vybavení pomůckami a materiálem je velmi dobré. Optimální podmínky neměla škola ve využití venkovních prostor pro aktivity žáků (požadavek na častější pobyt venku vznesli i někteří rodiče v dotazníku ČŠI). V koncepci plánované využití školního dvora nebylo dosud realizováno, asfaltové hřiště v areálu svými vlastnostmi neuspokojuje požadavky pro veškeré činnosti školní družiny. Využívány tak byly pouze možnosti vzdálenějších prostor v obci. Prostorové i materiálně-technické podmínky pro práci obou zařízení byly přes dílčí nedostatky velmi dobré.

Řízení školní družiny a školního klubu

Ředitel školy vede činnost družiny a klubu v intencích vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech. Nebylo zaznamenáno porušení žádného z jejich ustanovení. Povinná dokumentace je řádně vedena.

Vychovatelka školní družiny a klubu je členkou širšího vedení školy a svými návrhy se spolupodílela na vytvoření koncepce práce obou zařízení. Zúčastňovala se jednání pedagogické rady školy a spolupracovala s učiteli jak při řešení výchovných problémů, tak i při organizování různých mimoškolních aktivit. V úzkém kontaktu byla rovněž s vedoucími zájmových útvarů. Řízení školní družiny a školního klubu mělo velmi dobrou úroveň.

Organizace a průběh výchovně vzdělávací činnosti školní družiny a školního klubu

Rozsah denního provozu družiny je stanoven řádem školní družiny. Důvodem pro zřízení klubu byla nutnost ošetřit dozor nad žáky, kterým začíná výuka až od druhé vyučovací hodiny. Školní klub pracoval třikrát týdně. Hlavní činnost družiny i klubu probíhala podle potřeb žáků a jejich zákonných zástupců. Školní družina a školní klub napomáhaly dětem vhodným způsobem využít jejich volný čas.

Ve výchovně-vzdělávací práci školní družiny a školního klubu byla výrazná převaha pozitiv.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Koncepční a plánovací materiály školy (dlouhodobá koncepce rozvoje ZŠ Nové Dvory - teze do roku 2000, další do roku 2004, plán práce školy na školní rok 2000/2001, plán řízení a kontroly ve školním roce 2000/2001, plán výchovného poradce na školní rok 2000/2001, plány hospitačí, tematické plány pro jednotlivé předměty),
- organizační a personální dokumentace vedení školy (organizační schéma ZŠ Nové Dvory - bez data, vnitřní řád ZŠ v Nových Dvorech - ze 4. září 2000, vnitřní řády odborných pracoven, pracovní náplně pracovníků, kriteria pro poskytování osobních příplatků),
- preventivní program ZŠ Nové Dvory pro školní rok 2000 - 2001 (datum schválení nebylo uvedeno), výsledky sociometrických šetření mezi žáky (kouření, drogy, šikanování),
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999 - 2000,
- dokumentace školní družiny (přehled výchovně-vzdělávací práce, docházkový sešit, zápisní listky, řád školní družiny),
- třídní knihy 1999/2000, 2000/2001,
- rozhodnutí ředitele školy vydaná ve školních letech 1999/2000 a 2000/2001 včetně podkladů, protokoly o opravných zkouškách ve školním roce 1999/2000,
- doklady k ozdravným pobytům a k lyžařským kurzům (dohody pro vychovatele),
- Inspekční zpráva ČŠI čj. O-03-02/9798-F005 (ze dne 11. listopadu 1997),
- výsledky testování žáků osmých ročníků z roku 1999 (TIMSS),
- hospitační záznamy ČŠI, podkladová inspekční dokumentace,
- vzorky písemností žáků, žákovské knížky, laboratorní práce, rodičovské dotazníky.

ZÁVĚR

Základní škola Nové Dvory, okres Kutná Hora, měla pro plnění zvoleného vzdělávacího programu celkově průměrné podmínky. Umístění školy v historickém objektu bylo (a bude i v budoucnosti) pro zřizovatele velmi náročné z hlediska provozních i investičních nákladů. Postupné zlepšování stavu (prostorových a psychohygienických podmínek, technologických zařízení) bylo zřetelné, finanční náročnost se promítala do úrovně a rychlosti modernizace materiálního vybavení (pomůcky, počítačová technika, žákovský nábytek). V personálních podmínkách byly značné rozdíly mezi jednotlivými předměty.

Kvalita vzdělávání byla celkově průměrná. Z deseti předmětů (skupin předmětů) byla hodnocena jako velmi dobrá ve třech, průměrnou úroveň měla výuka v pěti případech, dva okruhy vykazovaly citelně slabá místa.

Řízení bylo celkově velmi dobré. Koncepce a plánování měly velmi dobrou úroveň, organizování bylo rovněž nadprůměrné až spíše nadprůměrné. Ve vedení a motivování pracovníků byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze, kladem je participativní styl vedení, nižší byla účinnost zpětných vazeb. Kontrolní mechanismy byly průměrné, na nízké úrovni bylo používání objektivizujících evaluačních nástrojů.

V porovnání s hodnocením podmínek a průběhu výchovně vzdělávací činnosti inspekční zprávou čj. O-03-02/9798-F005 vykonané v roce 1997 došlo k dílčímu zlepšení psychohygienických podmínek, škola zvýšila aktivity v oblasti prezentace své činnosti na veřejnosti (včetně úspěchů v soutěžích v okresním i republikovém měřítku). V kvalitě vzdělávání byla škola na přibližně stejné úrovni, inspekce z let 1997 i 2001 zjistila vysoký podíl frontální práce s žáky. V řídicí práci nebyl zaznamenán žádoucí posun v kvalitě sebeevaluace.

V nakládání s finančními prostředky, které byly škole přiděleny ze státního rozpočtu nezjistila inspekce žádnou nehospodárnost. Škola nevyžadovala zvýšený normativ na individuální integraci postižených žáků. Potřeby rodičovské veřejnosti v zajištění péče o žáky v době mimo vyučování byly uspokojeny činností školního klubu.

Celkově byla škola průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Karel Kumstýř
Členové týmu	Mgr. Zdeňka Fadrná
	Mgr. Eva Grušová
	Mgr. František Kvasnička
	Ing. Jaroslav Kindl

V Kolíně dne 20. dubna 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 4. května 2001

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Vladimír Vepřek

.....

Předmětem inspekce bylo komplexní zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): OÚ ref. školství Kutná Hora	2001-05-25	031 160/01-2163
Zřizovatel: Obec Nové Dvory	2001-05-25	031 161/01-2163

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	nebyly podány

Vyhodnocení dotazníku pro rodiče
komplexní inspekce 2. - 6. duben 2001
Základní škola Nové Dvory, okres Kutná Hora

z 85 rozdaných dotazníků bylo rodiči vyplněno 59

názor na:	zcela spokojen/a	spíše spokojen/a	neutrální vyjádření	spíše nespokojen/a	nespokojen/a	neposuzují
nabídka volitelných předmětů	30,5 %	35,6 %	15,2 %	5 %	0 %	13,5 %
nabídka nepovinných předmětů	17 %	20,3 %	15,2 %	5 %	8,5 %	34 %
nabídka kroužků a činností	37,3 %	20,3 %	13,5 %	8,5 %	3,4 %	17 %
vybavenost - prostory	37,3 %	27 %	17 %	6,8 %	5 %	6,8 %
vybavenost - učebnice	34 %	40,7 %	13,5 %	3,4 %	5 %	3,4 %
vybavenost - pomůcky	23,7 %	35,6 %	11,8 %	3,4 %	10,2 %	15,2 %
prostor pro rozvoj dítěte	32,2 %	27 %	17 %	10,2 %	6,8 %	6,8 %
informovanost o výsledcích dítěte	49,1 %	32,2 %	10,2 %	1,7 %	1,7 %	5 %

Ve slovním vyjádření reagovalo na otázky:

č. 5 Jsou akceptovány Vaše připomínky ke škole?

- 4 x ano
- 2 x většinou
- 3 x ne

č. 6 Za co byste chtěli školu pochválit?

- 8 x za propagaci školy - akce pro veřejnost
- 4 x vztah učitel - žák
- 4 x za kroužky
- 3 x za knihovnu
- 4 x za nic

č. 7 Co by se mohlo zlepšit?

- 5 x počítače - internet
- 6 x WC
- 3 x kvalifikovanost učitelů
- 3 x materiální vybavení (prostory, šatny, tělocvična)

č. 8 Na co by se měla inspekce zaměřit?

- 4 x šikana
- 4 x vztah učitel - žák, ponižování, vulgárnost
- 3 x kvalita a příprava na vyučování

Ostatní vyjádření byla jednotlivá, v dotaznících se vyskytla jednou.